

Sygn. akt I ACa 646/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Danuta Mietlicka (spr.)
Sędzia:	SA Walentyna Łukomska-Drzymala
Sędzia:	SA Alicja Surdy
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2013 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa J. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.
i H. B.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 3 lipca 2012 r., sygn. akt I C 459/09

I. odrzuca apelację w części uwzględniającej powództwo tj. w punktach I, II, III, V i VI;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. oddala wniosek adwokata M. K. ustanowionego z urzędu dla powoda o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego;

IV. zasądza od powoda J. G. na rzecz pozwanych (...) Spółki Akcyjnej w W. i H. B. po 3000 (trzy tysiące) zł na rzecz każdego z nich tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 646/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 3 lipca 2012r. Sąd Okręgowy w Radomiu:

1/zasądził od H. B. i (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz J. G. kwotę 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 12 maja 2009r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem ,że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

2/zasądził od H. B. i (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz J. G. kwotę 3000 zł tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi od dnia 12 maja 2009r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem ,że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

3/ustalił odpowiedzialność w 60% H. B. i (...) Spółki Akcyjnej w W. za szkody mogące powstać w przyszłości u J. G. będące następstwem wypadku komunikacyjnego z dnia 10 sierpnia 2005r., z zastrzeżeniem ,że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

4/oddalił powództwo w pozostałej części,

5/zasądził od H. B. i (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz adwokata M. K. kwotę 4428 zł w tym 828 zł podatku od towarów i usług , tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu, z zastrzeżeniem ,że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

6/nakazał pobrać od H. B. i (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Radomiu kwotę 6277,51 zł tytułem brakującej opłaty i poniesionych wydatków, z zastrzeżeniem ,że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego.

Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i wnioskach:

Powód domagał się zasądzenia od pozwanych na swoją rzecz solidarnie zadośćuczynienia w kwocie 400 000 zł ,renty w kwocie po 5000 zł miesięcznie i odszkodowania w kwocie 200 000 zł za koszty leczenia i utratę możliwości kontynuowania badań naukowych i zarobkowania, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, jak też ustalenia odpowiedzialności pozwanych za szkody mogące powstać u powoda w przyszłości, będące następstwem wypadku komunikacyjnego z dnia 10 sierpnia 2005r. Sąd ustalił, że w dniu 10 08 2005r. powód podczas przebiegania przez jezdnię w miejscu niedozwolonym został potrącony przez samochód, którym kierował H. B.. Pozwany został prawomocnym wyrokiem karnym Sądu Rejonowego w R. z dnia (...). sygn. II K (...)uznany winnym umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym w dniu 10 08 2005r. w wyniku czego potrącił pieszego powoda. Odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela wynika z umowy obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej zawartej przez w/w Towarzystwo i (...). Po wypadku u powoda rozpoznano ogólne potłuczenie, uraz głowy, wstrząśnienie mózgu, ranę tłuczoną okolicy czołowo-ciemieniowej, złamanie dwukostkowe podudzia prawego z podwichnięciem stawu skokowo-goleniowego, złamanie łopatki prawej i zespół psychoorganiczny. Po wypadku powód do dnia 19 08 2005r. przebywał na Oddziale (...) Szpitala w R., potem zaś został przewieziony na dalsze leczenie do Szpitala (...). W tym szpitalu stwierdzono u powoda zaburzenia typu schizofrenii, zaburzenia świadomości po urazie wielonarządowym, anemię, złamanie podudzia prawego. Dopiero na tym Oddziale powód odzyskał przytomność. W dniu 12 10 2005r. został wypisany ze szpitala z zaleceniem dalszego leczenia w (...) jak też Chirurgicznej. Jeszcze w 2005r. powód kolejny raz został przyjęty do szpitala psychiatrycznego z rozpoznaniem zaburzeń schizotypowych, zespołu poneuroleptycznego, i przebywał tam do 11 listopada 2005r. W szpitalu psychiatrycznym powód przebywał jeszcze dwukrotnie w 2007r. Skutkiem wypadku były u powoda dolegliwości bólowe, na prawą nogę miał założony gips, nie mógł się poruszać. Obrażenia te przyczyniły się również do powstania zaników korowych okolicy czołowo-skroniowej, a ich konsekwencją są nieznaczne zmiany organiczne skutkujące 2% uszczerbkiem na zdrowiu. W zakresie stanu psychicznego wypadek spowodował spotykane w zespołach pourazowych zaburzenia świadomości oraz uaktywnił istniejącą uprzednio chorobę psychiczną-schizofrenię z objawami hipomanii, jednak nie był przyczyną wystąpienia choroby. Już kilka lat przed wypadkiem u powoda doszło do załamania linii życiowej , przestał funkcjonować rodzinnie i finansowo, wyłączył się z realnego życia, nie przejawiał zainteresowania codziennymi obowiązkami. Jednak do czasu wypadku nie był diagnozowany psychiatrycznie , natomiast przebyty uraz może skutkować niekorzystnym wpływem na przebieg schizofrenii, ale nasilenie organicznych cech pourazowych jest nieznaczne. W okresie 1 roku do 15 06 2005r. powód był zatrudniony jako tłumacz języka niemieckiego , obecnie utrzymuje się z zasiłków przyznawanych przez MOPS, korzysta też z pomocy finansowej w postaci ciepłych posiłków i zasiłków na zakup leków, żywności. Szkodę pozwanemu ubezpieczycielowi powód zgłosił w dniu 13 04 2006r., ubezpieczyciel wypłacił powodowi kwotę 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia w dniu 30 12 2008r. W sprawie Sąd

dopuszczył dowód z opinii biegłych lekarzy z dziedziny neurologii, ortopedii, psychiatrii i kardiologii i na opiniach tych się oparł. W oparciu o opinię biegłego kardiologa ustalił, że wypadek nie spowodował u powoda żadnego uszczerbku na zdrowiu w zakresie kardiologicznym. Nie dał wiary powodowi, który twierdził, że przechodził przez przejście na zielonym świetle, gdyż twierdzenia te są sprzeczne z dowodami zawartymi w sprawie karnej, odmówił też wiarygodności zeznaniom powoda dotyczącym tego, że skutkiem wypadku było uszkodzenie zębów, gdyż ta okoliczność nie została potwierdzona w dokumentacji medycznej. W oparciu o te ustalenia Sąd uznał, że powództwo jest częściowo zasadne. Sąd odniósł się do zarzutu przedawnienia postawionego przez pozwanego i uznał go za niezasadny. Omówił stanowisko orzecznictwa w kwestii zadośćuczynienia i uznał, że krzywda powoda powinna być skompensowana kwotą 200 000 zł, przy czym miał na uwadze rozmiar cierpień fizycznych powoda, jak też wpływ wypadku na przebieg schizofrenii. Jednakże mając na uwadze przyczynienie powoda do wypadku uznał, że kwota ta winna być zmniejszona o 40%. Zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości, że powód przyczynił się do powstania szkody w rozumieniu art.362 k.c. przez to, że przebiegał przez jezdnię w miejscu niedozwolonym nie zwracając uwagi na zbliżający się pojazd kierowany przez pozwanego. Mając na uwadze wypłaconą już przez ubezpieczyciela kwotę 20 000 zł za zasadne uznał Sąd zasądzenie tytułem zadośćuczynienia kwoty 100 000 zł (200 000 zł-40% czyli 80 000 zł =120 000 zł-20 000 zł=100 000 zł). Odpowiedzialność pozwanych jest odpowiedzialnością in solidum, gdyż odpowiadają oni na zasadzie dwóch reżimów odpowiedzialności, deliktowej i umownej. Wysokość odszkodowania Sąd ustalił w oparciu o art.322 k.p.c. mając na uwadze poniesione przez powoda koszty leków, leczenia i dojazdów do lekarzy. W jego ocenie koszty te powinny wynieść 5000 zł, a pomniejszone o przyczynienie -3000 zł. Odsetki Sąd zasądził od dnia następnego od doręczenia odpisu pozwu H. B. czyli od 12 05 2009r., przy czym miał na uwadze, że biorąc pod uwagę zasadę odpowiedzialności pozwanych, należało przyjąć późniejszą datę wymagalności roszczenia. Sąd oddalił roszczenie o zasądzenie renty uznając, że nie zostało ono udowodnione ani co do zasady ani wysokości. Nie można uznać, że wskutek wypadku powód utracił zdolność do zarobkowania, bo doznane przez niego obrażenia w zakresie układu kostnego nie skutkują taką niezdolnością. Powód jest niezdolny do pracy z powodu schizofrenii, ale ta istniała u niego już przed wypadkiem. Wypadek nie spowodował uaktywnienia tej choroby. Za zasadne Sąd uznał natomiast ustalenia odpowiedzialności pozwanych na przyszłość za ewentualne następstwa wypadku, gdyż u powoda mogą nasilać się dolegliwości bólowe, doznany uraz może też niekorzystnie wpłynąć na przebieg choroby psychicznej. Orzeczenie o kosztach Sąd oparł na zasadzie art. 100 k.p.c. , art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 07 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. Nr 90 z 2010r. poz.594 ze zm.) a obowiązek zwrotu przez pozwanych kosztów wynagrodzenia adwokata z urzędu na § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie...(Dz. U.2002 nr 163 poz.1348 ze zm.).

Apelację od tego wyroku złożył powód, który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego-art.362 k.c. przez przyjęcie przyczynienia powoda do powstania szkody, art.445 § 1 k.c. przez przyjęcie, że wysokość zadośćuczynienia odpowiada krzywdzie powoda, błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że powód nie wykazał, że na skutek wypadku utracił zdolność do zarobkowania, wnosił o zmianę wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że wadliwie zostały określone w apelacji granice zaskarżenia, gdyż skarżący wskazał, że zaskarża wyrok w całości. Zaskarżeniu może podlegać ta część orzeczenia, w której oddalone zostało żądanie powoda, a więc apelacja w części dotyczącej rozstrzygnięcia pozytywnego zawartego w punktach 1, 2, 3, 5 i 6 ,w których zasądzono na rzecz powoda zadośćuczynienie i odszkodowanie, jak też ustalono odpowiedzialność pozwanych na przyszłość i obciążono kosztami postępowania strony pozwanej podlega odrzuceniu. Ubocznie stwierdzić należy, że wyrok w części dotyczącej zasądzenia wynagrodzenia na rzecz ustanowionego dla powoda adwokata z urzędu jest błędny. Należało koszty procesu zasądzić na rzecz powoda z ewentualnym zaznaczeniem, że są to koszty zastępstwa procesowego udzielonego powodowi z urzędu. W sytuacji bowiem wygrania procesu przez stronę dla której ustanowiony został pełnomocnik z urzędu, koszty procesu od przeciwnika należy zawsze zasądzić na rzecz tej strony. Adwokat lub radca prawny

ustanowiony z urzędu swoje prawa dotyczące wynagrodzenia a przewidziane w art. 122 k.p.c. może realizować przez uzyskanie klauzuli wykonalności na swoje nazwisko w granicach należnej mu kwoty. Tylko ze względów technicznych sądy zasądzając koszty procesu na rzecz strony korzystającej z pomocy pełnomocnika z urzędu, powinny wymienić kwotę zasądzoną tytułem wynagrodzenia tego pełnomocnika, a gdy innych kosztów nie ma, wyraźnie wskazać, że zasądzona kwota stanowi wynagrodzenie adwokackie lub radcowskie. Błędne jest natomiast zasądzanie kosztów zastępstwa procesowego od strony przeciwnej na rzecz pełnomocnika z urzędu. Odnosząc się zaś do zarzutów apelacji podnieść należy, że żaden z nich nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy nie naruszył prawa materialnego ani procesowego, nie dopuścił się też sprzeczności swoich ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje argumenty przywołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dotyczące tak kwestii przyczynienia się powoda do powstania szkody, jak i wysokości zadośćuczynienia i odszkodowania i przyjmuje je za własne, nie zachodzi więc potrzeba ich powtórnego przywoływania. Sąd Okręgowy miał na uwadze wszystkie okoliczności sprawy, w tym rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych powoda, oparł się w tym względzie na opiniach biegłych lekarzy i prawidłowo ustalił, że zadośćuczynienie w kwocie 200 000 zł będzie sumą odpowiednią, spełniającą w pełni swoją funkcję kompensacyjną. Skarżący w apelacji nie podnosi żadnych merytorycznych zarzutów, a apelacja prezentuje jedynie własne stanowisko skarżącego i jego subiektywną ocenę materiału dowodowego sprawy. Podnieść należy, że ustalenie odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia pozostawione jest sądowi I instancji, sąd odwoławczy może je korygować jedynie w przypadku uznania, że zasądzona z tego tytułu kwota jest rażąco zawyżona lub zaniżona. Żadna z tych sytuacji nie zachodzi w sprawie niniejszej, jeszcze raz bowiem należy podkreślić, że mając na uwadze całokształt materiału dowodowego sprawy, zasądzona z tytułu zadośćuczynienia kwota w pełni rekompensuje krzywdę powoda. Całkowicie nietrafny jest zarzut dotyczący błędnego zdaniem strony skarżącej ustalenia, że powód przyczynił się do powstania szkody. Sąd Okręgowy trafnie ustalił w oparciu o poczynione ustalenia, że powód wtargnął na jezdnię przechodząc poza pasami dla pieszych w miejscu całkowicie niedozwolonym i ustalenie z tego tytułu przyczynienia się powoda do powstania szkody w 40% w pełni akceptuje Sąd Apelacyjny. To w zasadzie powód doprowadził do powstania szkody, winą pozwanego było to, że przekroczył dopuszczalną prędkość, wskutek czego nie mógł uniknąć wypadku. Gdyby bowiem poruszał się z prędkością obowiązującą w tym terenie, mógłby zatrzymać samochód przed powodem, który-co jeszcze raz należy podkreślić- przebiegał jezdnię w miejscu niedozwolonym z lewej strony na prawą. Wywodzenie w apelacji, że z powodu choroby psychicznej na którą cierpi powód, nie można mu przypisać przyczynienia się do powstania szkody jest o tyle bezprzedmiotowe, że strona powodowa działająca przeciw z zawodowym pełnomocnikiem, nie wykazała, iż z tej przyczyny nie był on w stanie swobodnie kierować swoim postępowaniem, i że był na tyle niepoczytalny, że nie można przypisać mu zawinionego działania. Skarżący w apelacji podnosi jeszcze, że wskutek wypadku powód utracił zdolność do podjęcia pracy zarobkowej. Jest to stanowisko całkowicie chybione. Wbrew bowiem tym zarzutom podnieść należy, że biegli lekarze wydający opinie w sprawie nie stwierdzili, aby wskutek doznanych obrażeń neurologicznych i w układzie kostnym, powód stał się niezdolny do pracy. Niezdolność ta istnieje u powoda, ale jej przyczyną jest choroba psychiczna-schizofrenia, na którą powód cierpiał już przed wypadkiem, i to nie wypadek spowodował jej uaktywnienie. Z tych też względów apelacja jako całkowicie pozbawiona podstaw podlega oddaleniu w oparciu o art.385 k.p.c., poza tę jej częścią, która podlega w oparciu o art. 373 k.p.c. odrzuceniu. Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na zasadzie art. 102 k.p.c. i § 6 pkt 7 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (Dz.U. Nr 163 poz.1349 ze zm.). Oddalił wniosek pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, wobec stwierdzenia, że wniosek o zasądzenie kosztów zawarty w apelacji nie odpowiada wymogom stawianym przez § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie... (Dz. U. Nr 163 poz.1348 ze zm.).